

SOSYAL HİZMET BAĞLAMINDA KORUYUCU AİLE SİSTEMİNE İLİŞKİN BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ

Ethem Ali DÖLEK¹
Mehmet Zafer DANIŞ²
İhsan KUTLU³

Öz

Bu çalışmada, Web of Science (WOS) veri tabanında yer alan koruyucu aile sistemi konulu yayınların bibliyometrik açıdan analiz edilmesi amaçlanmıştır. Literatürde pek çok bibliyometrik çalışma bulunmakla birlikte, koruyucu aile sistemiyle ilgili mevcut durumu değerlendiren bir çalışmaya rastlanmamıştır. Korunma ihtiyacı olan çocuklar, bireysel, toplumsal, siyasi, ekonomik ve kültürel açıdan önemli etkilere sahip olduğundan, bu konunun bilimsel açıdan derinlemesine incelenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu çalışma ile koruyucu aile sistemine ilişkin yapılmış çalışmaların, bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak nicel veriler ışığında sistematik bir özeti çıkarılması ve bu konuda çalışan araştırmacılara genel bir perspektif sunulması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, son beş yılda (2019-2023) WOS veri tabanında “foster family care” anahtar kelimesiyle yapılan arama sonucunda 1437 çalışma belirlenmiş ve analiz edilmiştir. Yayınların genel dağılımı açıklandıktan sonra, eş oluşum ve ortak atıf analizleri VOSviewer yazılımı kullanılarak görselleştirilmiştir. Analiz sonuçları, koruyucu aile sistemi hakkında en fazla yayının 2020 yılında yapıldığını göstermektedir. Yayınların büyük bir kısmı sosyal hizmet alanındaki makalelerden oluşurken, en çok yayına sahip ülkenin ABD olduğu, Washington Üniversitesi'nin ise en çok yayına sahip kurum olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, VOSviewer yazılımı ile yapılan analizde en sık kullanılan anahtar kelimelerin “foster care” (koruyucu bakım), “child welfare” (çocuk refahı), “out-of-home care” (ev dışı bakım), “kinship care” (akrabalık bakımı) ve “child protection” (çocuk koruma) olduğu ortaya çıkmıştır. Bu çalışma, koruyucu aile sistemine dair yapılan araştırmaların kapsamını ve eğilimlerini ortaya koyarak, bu alanda daha sonra yapılacak çalışmalar için önemli bir referans kaynağı niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: *Koruyucu aile, koruyucu bakım, çocuk refahı, ev dışı bakım, akrabalık bakımı.*

¹ Doktora Öğrencisi., Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, E-posta: ethemalidolek@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6218-2493

² Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, E-posta: zdanis@sakarya.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6214-2643

³ Dr., Sakarya Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, E-posta: ikutlu@sakarya.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5668-3491

DÖLEK, E.A., DANIŞ, M. Z., KUTLU, İ. (2024). Sosyal Hizmet Bağlamında Koruyucu Aile Sistemine İlişkin Bibliyometrik Bir Analiz. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 24(65), 795-818. DOI:10.21560/spcd.vi.1552377

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF THE FOSTER FAMILY SYSTEM IN THE CONTEXT OF SOCIAL WORK

Abstract

This study focuses on a bibliometric analysis of publications related to the foster family care system within the Web of Science (WOS) database. Although bibliometric studies are prevalent, there is a lack of research specifically addressing the current status of the foster family care system. Given the significant impacts of child protection issues on individuals, society, politics, the economy, and culture, a comprehensive scientific evaluation is essential. The goal of this study is to systematically summarize research on foster family care, providing a broad perspective for scholars in the field. The analysis covered 1,437 studies published from 2019 to 2023, identified through the keyword “foster family care” in the WOS database. Following an overview of publication distribution, co-occurrence and co-citation analyses were performed using VOSviewer software. Findings reveal that 2020 had the highest number of publications. The majority of these were articles in social work, with the United States leading in publication count and the University of Washington as the top institution. The VOSviewer analysis also identified “foster care,” “child welfare,” “out-of-home care,” “kinship care,” and “child protection” as the most frequently used keywords. This study provides a thorough overview of research trends and scope in foster family care, offering valuable insights for future research in this domain.

Key Words: *Foster family, foster care, child welfare, out-of-home care, kinship care.*

GİRİŞ

Çocukların toplum içerisinde korunmasının gerekliliği her zaman detaylı olarak ele alınması gereken bir konudur. Bu doğrultuda cevap verilmesi gereken en önemli soru ise, çocukların ihmal ve istismar gibi tehlikelerden nasıl korunabileceğidir. Bu soruya verilecek yanıt toplumdan topluma farklılık gösterebilir; ancak tüm toplumların bu soruya bir çözüm bulması gerektiği açıktır (Wulczyn vd., 2010, s.5).

Koruma ve bakıma muhtaç çocukların büyük bir kısmı, ihmal, istismar, madde bağımlılığı ve ebeveynler tarafından terk edilme gibi sebeplerle devlet koruması altına alınmaktadır (Klee vd., 1997, s.290-292). Çocukların korunması için farklı modellerde hizmetler geliştirilmiştir. Bu hizmet modellerinden biri de korunmaya muhtaç çocukların aile ortamında desteklenmesini amaçlayan koruyucu aile hizmet modelidir (Certel, 2019, s.148). Çocuk koruma ve bakım stratejileri incelendiğinde, kurum bakımından önce aile yanında bakımın tercih edilmesi nedeniyle bu model öne çıkmaktadır. Buradaki amaç çocuğun korunmasıdır ve bu kapsamda çocuk, sürekli ya da geçici olarak bir aile ile yaşayabilmektedir (Tezel vd., 2018, s.16).

Dünyada çocuk koruma sistemine yönelik son gelişmeler incelendiğinde, çoğu gelişmiş ülkenin, korunmaya muhtaç çocukları kurum bakımı yerine aile destek hizmetleri aracılığıyla geleceğe hazırlamaya ağırlık verdiği gözlemlenmektedir (İzci, 2020, s.141). Kurumlarda çocuklara her türlü fiziksel olanak sağlanabilse de koşulsuz sevgi, ilgi ve şefkati birebir sunabilecek duygusal ortamların tam anlamıyla oluşturulamadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, yapılan araştırmalar en iyi düzeydeki kurum bakımının bile çocuğun gelişimsel ihtiyaçları bakımından yeterli olmayabileceğini göstermektedir. Özellikle 0-6 yaş arası küçük çocukların, birebir ilgilenen bir bakıcı eksikliği nedeniyle olumsuz davranış kalıpları geliştirdiği gözlemlenmiştir (Yolcuoğlu, 2011, s.50).

Koruyucu aile sistemi, korunmaya ihtiyacı olan çocuğa mutlu bir aile ortamı ve sevgi sunduğu için, çocuğun yüksek yararı açısından sistemin önemi belirginleşmektedir. Çocuğun kendini değerli hissettiği, sevgi, saygı, kabul ve aidiyet duygularını yaşayabileceği aile ortamı, onun yaşamının kritik dönemlerinde psikolojik ve sosyolojik gelişimini sağlıklı bir şekilde

tamamlamasına katkı sağlar. Koruyucu aile hizmeti profesyonel bir yaklaşımla uygulandığında, öz ailesinden mahrum kalan çocuğun duygusal ihtiyaçlarını karşılayabilen etkili bir sistem olduğu görülmektedir. Bu nedenle, çocukların maruz kaldıkları olumsuzluklardan en az zarar görmeleri için koruyucu aile modeli genellikle ilk tercih edilen yöntemdir (İzci, 2020, s.142).

Koruyucu aile hizmeti, ülkemizde gelişmekte olan bir bakım modeli olarak karşımıza çıkmaktadır. Kanunlardaki hükümlere rağmen, ilk uygulama adımlarının 1949 yılındaki 5387 sayılı ‘Korunmaya Muhtaç Çocuklar Hakkında Kanun’dan sonra atılmaya başlandığı görülmektedir (Özşahin, 2012, s.52).

Türkiye’de koruyucu aile sistemi, ilk kez 1961 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Yasal ve idari altyapı oluşturulmuş olmasına rağmen, uzun süre boyunca koruyucu ailelerin yanında bakılan çocuk sayısında kayda değer bir artış yaşanmamıştır. Günümüzde ise hem yasal ve kurumsal düzenlemelerin varlığı hem de bilgilendirme önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik girişimler, bu hizmetin etkinliğini artırarak çocuk refahı üzerinde olumlu bir etki yaratmaktadır (Yıldırım ve Hız, 2018, s. 97). 1983 tarihinde yürürlüğe giren Sosyal Hizmetler Kanununa (2828 sayılı) göre koruyucu aile korunmaya muhtaç çocuklar için bir hizmet modeli olarak benimsemiştir. 1961 yılında başlayan koruyucu aile uygulamasından, 1983 yılında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu’nun kurulmasına kadar geçen süreçte, binin üzerinde çocuğun koruyucu ailelere yerleştirildiği tespit edilmiştir (Erbay ve Çalış, 2021, s.443). 2011 yılında SHÇEK yerine o dönemdeki ismiyle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı kurulmuş olup koruyucu aile hizmetleri de bu bakanlığa bağlı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmeye başlanmıştır (Yıldırım ve Hız, 2018, s.107). Uygulanan bu model, çeşitli sebeplerle biyolojik ailesi tarafından bakılamayan çocukların, evlat edinilmesinin uygun veya mümkün olmadığı durumlarda, mevzuata uygun niteliklere sahip aileler tarafından geçici ya da uzun süreli bakımının sağlanmasını içerir (Karataş, 2007, s.14; Yazıcı, 2014, s.252; Erdal, 2014, s.178). Türkiye’de “2828 Sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu” ve “5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu” uyarınca korunmaya ihtiyacı olan çocukların tespiti durumunda, öncelikli olarak çocukların aileleri veya yakın çevresi

yanında kalmasını sağlamak için gerekli destek verilir. Ancak, aile veya yakın çevresi yanında kalmasının uygun olmadığı durumlarda, bu çocuklar devlet koruması altına alınarak kurum bakımı, evlat edinme veya koruyucu aile gibi hizmetlerden faydalandırılır (SHK, 1983; ÇKK, 2005).

Türkiye’de koruyucu aile hizmetleri, 14 Aralık 2012 tarihinde yürürlüğe giren 28497 sayılı Koruyucu Aile Yönetmeliği öncesinde yalnızca Süreli Koruyucu Aile Modeli (kendi ailesi yanına uzun süre veya hiç dönemeyecek çocuklar için uygulanan model) ile sınırlıydı. Ancak bu tarihten sonra süreli koruyucu aile modeline ek olarak Akraba ya da Yakın Çevre Koruyucu Aile Modeli (çocuğun veli ya da vasisi dışında kalan yakınlarının sağladığı bakım modeli), Geçici Koruyucu Aile Modeli (uygun hizmet modeli belirlenmeyen ancak acil korunma altına alınması gereken çocuklar için uygulanan model) ve Uzmanlaşmış Koruyucu Aile Modeli (engelli olan çocuklar için uygulanan model) olmak üzere dört farklı uygulama şekli devreye alınmıştır (Koruyucu Aile Yönetmeliği, 2012).

Türkiye’de koruyucu aile hizmetine olan ilgi ve bu hizmeti sağlayan aile sayısında son dönemlerde önemli bir artış gözlemlenmektedir. Mevcut verilere göre, ülke genelinde toplam 8,607 koruyucu aile bulunmakta ve bu ailelerin bakımını üstlendiği çocuk sayısı 10,289 olarak kaydedilmektedir. İllere göre değerlendirildiğinde, koruyucu aile uygulamasının en yoğun olarak gerçekleştirildiği şehirler arasında Türkiye’nin üç büyük ili ilk sıralarda yer almaktadır. İstanbul koruyucu aile hizmetlerinin en sık görüldüğü il olarak öne çıkmaktadır; burada 1,141 koruyucu aile bulunmaktadır ve bu aileler 1,261 çocuğa bakım sunmaktadır. İzmir 467 koruyucu aile ile ikinci sırada yer almakta ve bu ailelerin baktığı çocuk sayısı 520’dir. Ankara 459 koruyucu aile ile üçüncü sırada olup, bu aileler 505 çocuğa hizmet vermektedir. Koruyucu aile hizmetlerinde öne çıkan diğer iller arasında Adana, Kayseri, Hatay, Konya, Kahramanmaraş, Bursa ve Mersin bulunmaktadır. Ardahan ve Bitlis illerinde ise koruyucu aile sayısı görece daha azdır. (URL 1, 2024).

Koruyucu aile modelinde temel amaç, çocuğun düzgün bir aile ortamında büyümesini, fiziksel, psikolojik, bilişsel ve davranışsal gelişiminin desteklenmesini sağlamaktır. Bu model, çocuğun sağlıklı bir ilişki içinde yetişmesini, özel ilgi görme hakkının yerine getirilmesini, zarar görmesinin

engellenmesini ve böylece çocuğun güvenliğinin ve esenliğinin sağlanmasını hedefler (Chipungu ve Bent-Goodley, 2004, s.80-82). Koruyucu aile hizmetinde bakım veren kişinin genellikle değişmemesi ve bakımın uzun süreli olması, çocukla bakıcı arasındaki güven ilişkisini güçlendirir. Bu durum, çocuğun ruhsal sağlığında olumlu bir etki oluşturur (Üstüner vd., 2005, s.131; Özbesler, 2009, s.87). Bu sebeplerden dolayı bu model uzun zamandır kurum bakımı yerine tercih edilmektedir. Ancak, bu modelde de bazı sorunlarla karşılaşmaktadır. Koruyucu aile olma sürecinde, aileler ve çocuklar adaptasyon sorunları gibi çeşitli zorluklarla karşılaşabilirler. Bu sorunların önlenmesi ve ailenin ve çocukların örselenme riskinin azaltılması için, profesyonel müdahalelere ve değerlendirmelere ihtiyaç duyulmaktadır (Canali vd., 2016). Hizmetin etkinliğini artırmak için, çocuklar ve ailelerin sorunlarını, ihtiyaçlarını ve görüşlerini dikkate alarak sosyal hizmet çalışmaları yürütülmelidir (Chipungu ve Bent-Goodley, 2004). Korunmaya ihtiyacı olan çocukların, risk altındaki koşullardan ötürü koruma altına alındığı dikkate alındığında, koruyucu aile yanına yerleştirilen çocukların çeşitli zorlu yaşam deneyimleri ve travmatik süreçlerle karşılaşmış olabileceği görülmektedir. Ailelerin bu süreçteki deneyimleri, çocuklara yönelik uygulamaların değerlendirilmesinde önemli bir faktördür. Bu nedenle koruyucu aile hizmetinin güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerinin belirlenmesi, tespit edilen bulgular doğrultusunda hizmetin gerekirse yeniden yapılandırılması veya koruyucu ve önleyici müdahale yöntemlerinin geliştirilmesi önemlidir (Certel, 2019, s.149).

Koruyucu aile hizmetinin daha yaygın hale gelmesi ve süreçte karşılaşılan sorunların önlenip çözülmesi için, hizmetin güçlü yönlerinin ve desteklenmesi gereken alanlarının belirlenmesi önemlidir. Bu doğrultuda, gerekirse hizmetin yönünün değiştirilmesi ve başta çocuklar ile aileler olmak üzere yararlanıcıların en yüksek yararını sağlamak amacıyla koruyucu ve önleyici müdahale yöntemlerinin geliştirilmesi gerekmektedir (Rhodes vd., 2006).

Bu bağlamda, Koruyucu Aile Hizmeti sisteminin etkinliği ve verimliliğinin, toplumda önemli bir araştırma konusu olduğu kabul edildiği, ayrıca konuyla ilgili araştırma yapma ihtiyacının da gün geçtikçe artmakta olduğu ve literatürde bu alanda yapılan çalışmaların yoğunlaştığı gözlemlenmektedir.

Bu sebeple, çalışmada Koruyucu Aile Sistemiyle ilgili ‘Web of Science (WOS)’ veri tabanında son beş yıl içinde yayımlanan makaleler taranmış ve toplanan veriler bibliyometrik analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Bu çerçevede konuya kapsamlı bir perspektif kazandırılması hedeflenmiştir.

Bibliyometrik araştırmalar sosyal hizmet alanında zaman zaman başvurulan çalışmalar arasındadır. Örnek olarak Kulüp ve Aysan (2024) sosyal hizmette sanat terapisini, Kılıç (2021) engellilere yönelik sosyal hizmet uygulamalarını, Demir ve Gedik (2022) engelli kavramını, Martínez ve diğerleri (2015) sosyal hizmetin bilimsel evrimini bibliyometrik tekniklerle incelemiştir. Bu çerçevede koruyucu aile ile ilgili bibliyometrik bir analize rastlanmamış olduğu da dile getirilmelidir.

YÖNTEM

Bu çalışma, bibliyometrik analiz tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Literatürü görsel olarak desteklemek amacıyla bibliyometrik grafikler ve haritalar kullanılmıştır. Bibliyometri, belirli bir konunun matematiksel ve istatistiksel tekniklerle izlenmesi ve analiz edilmesi için bilim insanları tarafından başvurulan bir araştırma yöntemidir (Danvila Valle vd., 2019, s.628). Bibliyometrik analiz, bir konudaki akademik yayınları, bu yayınların yazarlarını, yayın tarihlerini, alınan atıfları, anahtar kelimeleri, yayınlanan ülkeleri ve kurumları gibi verileri sunar (Tabak vd., 2016, s.119; Demir vd., 2023). Bibliyometrik haritalar ise elde edilen verileri görsel olarak sunmak için kullanılan nicel bir yöntemdir. Bu haritalar, çalışmalardaki alanlar arasındaki ilişkileri görmek ve alana dair farklı bir bakış açısı kazanmak için kullanılır. Ayrıca, bibliyometrik haritalama, geniş bir literatürü özetlemek, farklı çalışmaların ilişkilerini incelemek ve bilgi edinmek için de faydalıdır (Van Eck, 2011, s.1-2; Özköse, 2017, s.12).

Çalışmada analizlerin gerçekleştirilmesi ve haritaların oluşturulması amacıyla yüksek etki değeri taşıyan bilimsel çalışmaların bulunduğu ve çok disiplinli atıf indeksine sahip olan WOS veri tabanı kullanılmıştır. WOS; on binlerce dergi, kitap, makale gibi yayınlardan elde edilen çeşitli bilgileri içeren (SSCI, SCI Expanded, A&HCI) dünya çapındaki en kapsamlı veri tabanlarından biridir (Chadegani vd., 2013, s.19). Ayrıca, verilerin görselleştirilmesinde sıkça başvurulan VOSviewer programı kullanılmıştır. Bu program, verilerin

haritalarının oluşturulması ve bu haritaların görsel hale getirilmesi için geliştirilmiş bir yazılım programıdır (Evcı ve Yeşiltaş 2021, s.227).

Literatürde birçok bibliyometrik çalışma bulunmasına rağmen, ‘koruyucu aile sistemi’ üzerine bir analiz çalışması tespit edilememiştir. Bu araştırmada, makaleleri bulmak için gereken anahtar kelimeleri seçmek üzere detaylı literatür taraması yapılmış ve ardından araştırmacıların kullanabileceği uygun anahtar kelimeler belirlenmiştir. Bu kelimeler ‘foster care, foster family, foster parent, kinship care, out-of-home care’ olarak seçilmiştir. Bu anahtar kelimeler kullanılarak WOS veri tabanında son beş yılda (2019-2023) İngilizce dilinde yayımlanan dergi makaleleri aranmış ve toplamda 4.043 çalışma bulunmuştur. Koruyucu aile hizmeti modelinin devletlerin sosyal politikalarında son yıllarda yer alması ve araştırmaların büyük bir ivme kazanması nedeniyle, bu dönemde yayımlanan makaleler ele alınmıştır. Elde edilen verilere 28/03/2024 tarihinde erişilmiştir. Ayrıca, sosyal bilimler alanında İngilizce olarak yayımlanan SSCI, SCI ve A&HCI makaleleri üzerine yapılan alan sınırlandırması sonucunda 1.437 çalışma analiz edilmiştir. Analizlerde öncelikle yıl ve konu bazlı betimsel istatistikler verilmiş olup ardından haritalama işlemine geçilmiştir. Çalışmada insan katılımcılardan yararlanılmadığı ve herhangi bir kişisel veri toplanmadığı için etik kurul izni alınmamıştır.

Çalışmada WOS veri tabanında bulunan koruyucu aile sistemi ile ilgili çalışmaların bibliyometrik analizini ortaya koyup bu analizlere dair ağ haritasını oluşturmak hedeflenmiştir. Çalışmada yanıt aranan sorular ise şunlardır:

1. WOS veri tabanında son beş yılda (2019-2023) koruyucu aile sistemi hakkında yapılan çalışmaların ortak yazar analizi nasıldır?
2. WOS veri tabanında son beş yılda (2019-2023) koruyucu aile sistemi hakkında yapılan çalışmaların yazar atıf analizi nasıldır?
3. WOS veri tabanında son beş yılda (2019-2023) koruyucu aile sistemi hakkında yapılan araştırmaların ülkelere göre dağılımı nasıldır?
4. WOS veri tabanında son beş yılda (2019-2023) koruyucu aile sistemi hakkında yapılan araştırmaların kurumlara göre dağılımı nasıldır?

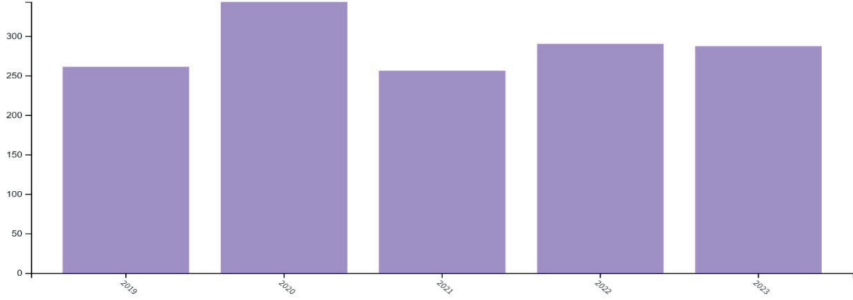

5. WOS veri tabanında son beş yılda (2019-2023) koruyucu aile sistemi hakkındaki araştırmaların anahtar kelime ağ analizinin sonuçları nelerdir?
6. WOS veri tabanında son beş yılda (2019-2023) koruyucu aile sistemi hakkında yapılan eserlerin bibliyografik eşleşme analizi nasıldır?
7. WOS veri tabanında son beş yılda (2019-2023) koruyucu aile sistemi hakkında yapılan çalışmalarda yazarların bibliyografik eşleşme analizi nasıldır?
8. WOS veri tabanında son beş yılda (2019-2023) koruyucu aile sistemi hakkında yapılan çalışmalarda yazarların ortak atıf analizi nasıldır?

Çalışmanın bazı sınırlamaları mevcuttur. Özellikle, yalnızca Web of Science veri tabanındaki çalışmaların analiz edilmesi ve ulusal veri tabanları (TÜBİTAK-ULAKBİM, Ulusal Tez Merkezi) ile uluslararası farklı veri tabanlarının (Scopus, Pubmed vb.) kapsam dışında bırakılması çalışmanın sınırlamaları arasında sayılabilir.

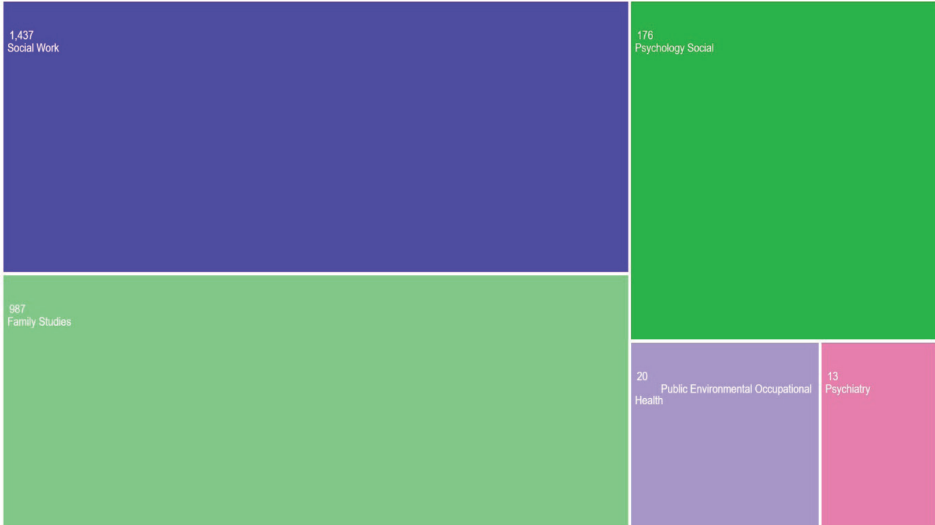
BULGULAR

Çalışmadan elde edilen sonuçlar bu başlık altında sunulmuştur. Analizde ilk olarak koruyucu aile sistemi hakkında yapılmış çalışmaların yıllara göre yayın sayıları ve konu alanlarına dair grafiklere yer verilmiştir. Şekil 1, 2019-2023 yılları arasındaki çalışmaların yıllara göre yayınlanma dağılımını göstermektedir. Bu dönemde konuyla ilgili en fazla yayının 2020 yılında (343 yayın), en düşük yayının ise 2021 yılında (256 yayın) olduğu görülmektedir.

Şekil 1. Yayınların Yıllara Göre Sayıları

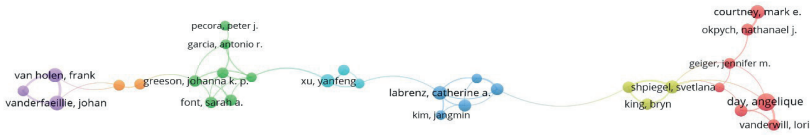
Koruyucu aile sistemi ile ilgili olarak yapılan yayınların Web of Science'ta yer alan konu alanlarına göre dağılım verilerine bakıldığında en çok çalışmanın 'Sosyal Hizmet' alanında yapıldığı (1.437 yayın), ki çalışmada zaten "sosyal hizmet" sınırlaması yapılarak arama yapılmıştı ve bunu 987 yayın ile 'Aile Çalışmaları', 176 yayın ile 'Psiko-Sosyal' alan, 20 yayın ile 'Kamu Çevresel Mesleki Sağlık' alanı ve 13 yayın ile Psikiyatri' alanı takip etmektedir.

Şekil 2. Yayınların Konu Alanlarına Göre Dağılımı

Ortak Yazar Analizi

Ortak yazar analizi temel alınarak, en fazla bağlantıya sahip ve en aktif işbirlikleri gerçekleştiren yazarlar tespit edilmiştir. Bu amaçla, her yazarın en az 7 yayına ve 7 atıfa sahip olması kriteri belirlenmiş ve bir ağ haritası oluşturulmuştur. Analiz sonucunda, en yüksek bağlantıya sahip 30 yazar arasında toplamda 7 küme, 49 bağlantı ve 124 toplam bağlantı gücü belirlenmiştir. Atıf sayıları en yüksek olan yazarlar arasında Antonio R. Garcia (117 atıf), Sarah A. Font (110 atıf) ve Robbie Gilligan (106 atıf) yer alırken; en fazla yayına sahip yazarlar arasında ise Angeliqe Day (19 yayın), Johan Vanderfaeillie (14 yayın) ve Frank Van Holen (13 yayın) bulunmaktadır. Bu yazarlar, ağdaki en yüksek bağlantı gücüne sahip kişiler olarak görülmektedir.

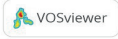
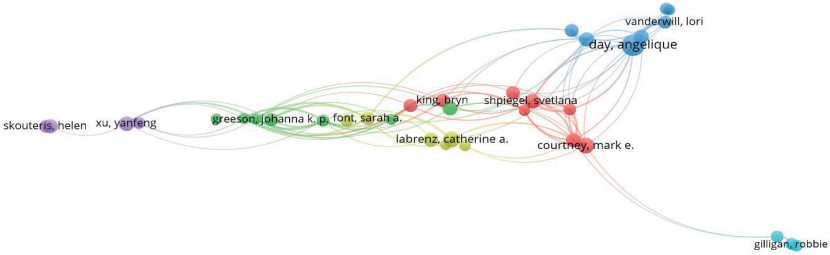

Şekil 3. Ortak Yazarlık Analizi

Yazarların Atıf Analizi

Bu analiz, bir makalenin sonraki çalışmalara olan etkisini, yapılan atıfların sıklığını ve desenlerini inceleyen belgeler, yazarlar, kurumlar ve ülkeler gibi kategoriler arasındaki etkileşimleri inceleyen bir yöntemdir (Zan, 2019). Atıf ağı analizini belirlemek için en az 7 yayına ve 7 atıfa sahip yazarları içeren bir ağ haritası oluşturulmuştur. Analiz, birbirleriyle bağlantılı olduğu görülen 35 yazar üzerinden yapılmış ve toplamda 6 küme, 108 bağlantı ve 271 toplam bağlantı gücü saptanmıştır. Atıf sayısı en yüksek olan yazarlar arasında Antonio R. Garcia (7 yayına sahip, 117 atıf), Sarah A. Font (9 yayına sahip,

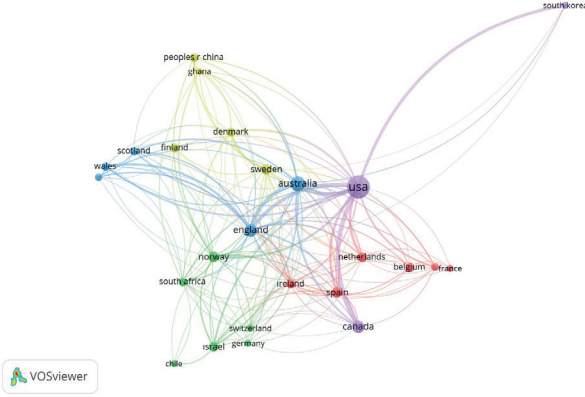
110 atıf) ve Robbie Gilligan (8 yayına sahip, 106 atıf) bulunmaktadır. Toplam bağlantı gücü olarak da Richard P. Barth (7 yayına sahip, 38 bağlantı gücü), Angelique Day (19 yayına sahip, 37 bağlantı gücü) ve Sarah A. Font (9 yayına sahip, 35 bağlantı gücü) ilk sıralarda bulunmaktadır.

Şekil 4. Yazarların Atıf Analizi

Ülkelerin Atıf Analizi

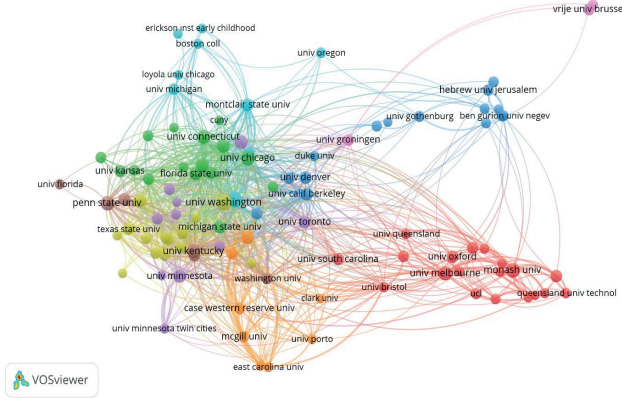
Yayınların ülkelerine göre aldıkları atıfları incelemek amacıyla, her ülkenin en az 7 eser yayınlaması ve 7 atıf alması şartıyla bir ağ haritası oluşturulmuştur. Bu kriterlere uyan 25 gözlem birimi üzerinde yapılan analiz sonucunda, 5 küme, 164 bağlantı ve 745 toplam bağlantı gücü belirlenmiştir. En yüksek atıf sayısına sahip ülkeler sırasıyla ABD (4225 atıf), Avustralya (798 atıf) ve İngiltere (751 atıf) olarak belirlenmiştir. Bu ülkeler ayrıca toplam bağlantı gücü açısından da en yüksek sıralarda yer almaktadır. Yayın sayısı açısından ise sıralama ABD (828 yayın), Avustralya (157 yayın) ve İngiltere (94 yayın) şeklindedir.

Şekil 5. Ülkelerin Atıf Analizi

Kurum Atıf Analizi

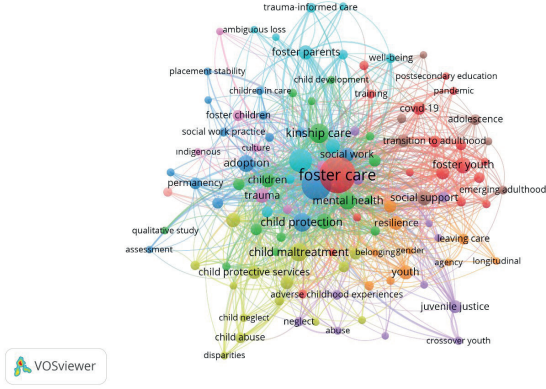
Kurumlar arasındaki atıf ağlarını analiz etmek için, bir kurumun en az 7 eser yayınlaması ve 7 atıf alması şartıyla bir ağ haritası oluşturulmuştur. Bu kriterlere uyan 100 gözlem birimi üzerinde gerçekleştirilen analizde, 9 küme, 939 bağlantı ve 1821 toplam bağlantı gücü belirlenmiştir. Eser sayısına göre en fazla temsil edilen kurumlar Washington University (49 eser), Maryland University (41 eser) ve Chicago University (34 eser) olmuştur. Atıf sayısında en yüksek değerlere ulaşan kurumlar ise Maryland University (342 atıf), Texas Austin University (222 atıf) ve Penn State University (201 atıf) olarak sıralanmıştır.

Şekil 6. Kurumların Atf Analizi

Anahtar Kelime Analizi

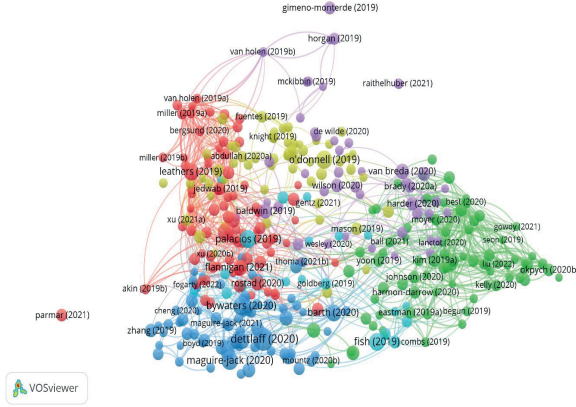
Tablo 7'deki anahtar kelimelerin eş-oluşum (co-occurrence) haritası, iki anahtar kelime arasındaki ilişki güçlerini yansıtmaktadır. Kısa mesafeler güçlü ilişkileri, uzun mesafeler ise zayıf ilişkileri gösterir (Demir vd., 2023). Anahtar kelimeler arasındaki ağ haritasını oluşturmak için, en az 7 kez geçen ve aralarındaki ilişkiler göz önünde bulundurulmuş olan 112 gözlem birimi kullanılarak yapılan analiz sonucunda 10 küme, 1121 bağlantı ve 2540 toplam bağlantı gücü belirlenmiştir. Yayınlar arasında en sık karşılaşılan anahtar kelimeler arasında; 455 tekrar ile “foster care” (koruyucu bakım), 265 tekrar ile “child welfare” (çocuk refahı), 135 tekrar ile “out-of-home care” (ev dışı bakım), 85 tekrar ile “kinship care” (akrabalık bakımı) ve 74 tekrar ile “child protection” (çocuk koruma) öne çıkmaktadır. Toplam bağlantı gücü bakımından en güçlü anahtar kelimeler ise “foster care,” “child welfare” ve “out-of-home care” olmuştur.

Şekil 7. En Çok Kullanılan Anahtar Kelime Analizi

Yayınların Bibliyografik Eşleşme Analizi

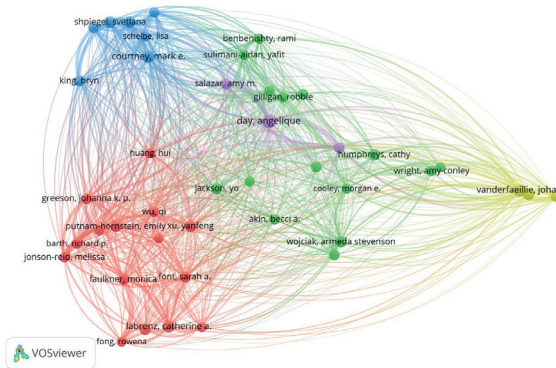
Bibliyografik eşleşme, bağımsız iki kaynak tarafından alıntılanan ortak bir esere yapılan atıfları ifade eder (Dirik vd., 2023). Bu eşleşme, iki belge tarafından paylaşılan referansların sayısını kullanarak aralarındaki benzerliği ölçer (Al vd., 2019). En az 7 atıf almış eserlerin değerlendirildiği ve aralarındaki bağlantıların analiz edildiği 365 birim eser üzerinden yapılan incelemede, 6 küme, 9012 bağlantı ve toplamda 15,703 bağlantı gücü elde edilmiştir. En fazla bibliyografik eşleşmeye sahip yayınlar ise sırasıyla 111 atıfla Dettlaff (2020), 65 atıfla Bywaters (2020) ve 64 atıfla Maguire-Jack (2020) olarak belirlenmiştir. Toplam bağlantı gücü bakımından en yüksek değerlere ulaşan eserler ise Shpiegel (2022), Blakeslee (2019) ve Chateauneuf (2022) olarak sıralanmıştır.

Şekil 8. Yayınların Bibliyografik Eşleşme Analizi

Yazarların Bibliyografik Eşleşme Analizi

Yazarlar arasında en az 7 eser yayınlamış ve 7 atıf almış olanlardan seçilerek yapılan analizde, 43 yazar seçilmiş ve bu yazarlar arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Analiz sonucunda, 5 küme, 881 bağlantı ve toplamda 34641 bağlantı gücü tespit edilmiştir. En fazla eşleşmeye sahip yazarlar arasında Antonio R. Garcia (117 alıntı), Sarah A. Font (110 alıntı) ve Robbie Gilligan (106 alıntı) bulunmaktadır. Toplam bağlantı gücü olarak en çok değere sahip yazarlar ise Svetlana Shpiegel (3730 bağlantı gücü), Angelique Day (3255 bağlantı gücü) ve Johan Vanderfaeillie (3160 bağlantı gücü) olarak sıralanmıştır.

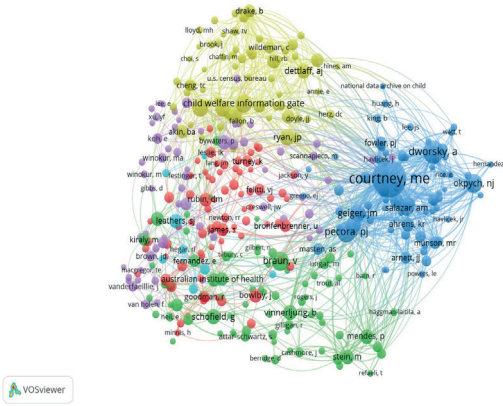

Şekil 9. Yazarların Bibliyografik Eşleşme Analizi

Yazarların Ortak Atıf Analizi

Bir yayında atıf yapılan çeşitli kaynaklar, co-citation (ortak atıf) olarak adlandırılır. İki belgenin farklı bir çalışmada aynı anda referans olarak verilmesiyle ortaya çıkan ilişki ortak atıf olarak tanımlanmaktadır (Van Nunen vd., 2017). Bu çalışmada, en az 25 atıf almış kaynakların dahil olduğu 362 birim üzerinden yapılan analiz sonucunda, 6 küme, 34668 bağlantı ve toplamda 173016 bağlantı gücü tespit edilmiştir. En çok ortak atıf sahibi yazarlar arasında ise Me Courtney (693 ortak atıf), A. Dworsky (274 ortak atıf) ve Pj. Pecora (236 ortak atıf) yer almaktadır.

Şekil 10. Ortak Atıf Yapılan Yazarlar Arası Analiz

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Son dönemlerde, farklı disiplinlerdeki bilimsel eserlerin sayısında önemli bir yükseliş bulunmaktadır. Bu durum, yayınların çeşitli yöntemlerle derlenmesini gerekli kılmıştır (Yılmaz, 1999, s.9). Ayrıca, günümüzde literatürün sürekli büyümesi ve gelişmesi, araştırma alanlarının kapsamlı ve tarafsız bir şekilde yapılandırılmasına yönelik yöntemlerin önemini artırmıştır. Bu yöntemler, literatürün görsel olarak temsiliyi sağlamada kritik bir rol oynamış ve bibliyometrik yöntemlerin günümüzde araştırmacılar tarafından geniş çapta kullanılmasına sebep olmuştur (Van Eck, 2011, s.1).

Bibliyometrik araştırmalarda, yıllara göre yayın sayıları, en fazla atıf alan yazarlar, katkıda bulunan kurumlar, ülkeler ve anahtar kelimeler gibi çeşitli faktörler değerlendirerek çalışma alanı kapsamlı bir şekilde incelenmektedir. Bu analizler, alanla ilgili gelecek araştırmalara yeni fikirler sunma potansiyeline sahiptir (Aylan, 2021, s.30).

Bu çalışmada 2019 yılından itibaren koruyucu aile sistemi literatürünün bibliyometrik analizini sunmak amaçlanmıştır. Araştırmada, WOS tabanında ‘foster family care’ anahtar kelimesi kullanılarak yapılan taramada, alan kısıtlamaları ile toplam 1437 çalışmaya ulaşılmıştır. Analizler sonucunda en yüksek sayıda yayının 2020 yılında yapılmış olduğu ve yayın sayıları itibariyle konunun yıllık bazda ortalama 300 civarında yayınlara popüler bir konu olduğu dile getirilebilir. Bu anlamda koruyucu aile konusunda yayın planı olan araştırmacıların yayın yapmak konusunda avantajlı olduğu düşünülebilir.

Koruyucu aile sistemi üzerine yapılan yayınların en çok sosyal hizmet, aile çalışmaları ve psiko-sosyal alanlarda yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Bu bulgu koruyucu aile konusunun hem aile çalışmaları hem de psikososyal alanların konusu olduğunu, bu konuda yayın yapılırken ve araştırmalar yürütülürken ilgili alanların da göz önünde bulundurulması gerektiğine işaret etmektedir. Ayrıca, mevcut çalışmada en fazla atıf alan yazarın Antonio R. Garcia olduğu ve en fazla ortak atıf yapılan yazarın Me Courtney olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmaların ülkelere göre dağılımında, en çok çalışma yapan lkeler ABD (828 yayın), Avustralya (157 yayın) ve İngiltere (94 yayın) olarak belirlenmiştir. Yayın yapan en önde gelen kurumlar arasında ise Washington niversitesi (49 eser), Maryland niversitesi (41 eser) ve Chicago niversitesi (34 eser) yer almaktadır. Kurumlara yapılan atıf analizi sonucunda ise en yüksek atıf sayısının Maryland niversitesi’ne (342 atıf) yapıldığı grlmştir. Burada batılı ülkelerin ve batılı ülkelerdeki kurumların ön plana çıktığı dikkat çekmektedir. Koruyucu aile ile ilgili araştırma ve yayın yapmak isteyen araştırmacıların bu ülkeler ve kurumları önceleyerek akademik saha ziyaretlerinde bulunmaları; misafir ğretim yeliği ya da iř birliği noktasında ilgili ülke ve kurumlara yönelmeleri tavsiye edilebilir.

Araştırmada kullanılan anahtar kelimelerin eş-oluşum (co-occurrence) haritasına dayanarak, çalışmalarda en sık kullanılan anahtar kelimeler ‘foster

care” (koruyucu bakım), “child welfare” (çocuk refahı), “out-of-home care” (ev dışı bakım), “kinship care” (akrabalık bakımı) ve “child protection” (çocuk koruma) olarak belirlenmiştir. Bu bibliyometrik analiz yürütülürken kullanılan anahtar kelimeler olan ‘foster care, foster family, foster parent, kinship care, out-of-home care’ kelimeleriyle taramada öne çıkan anahtar kelimeler arasında büyük ölçüde paralellik olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla yapılan taramanın oldukça isabetli seçimlere dayandığı düşünülmüştür. Haricen “child welfare” ve “child protection”ın koruyucu aile konusuyla yakından ilişkili anahtar kelimeler olduğu da görülmüştür. Sonraki süreçte araştırmacıların bu kavramları da ekleyerek literatür taraması yapması ve koruyucu aile konusunu belirtilen bağlamlarda da değerlendirmesi önemli görülmüştür.

Yayınların eşleşme analizlerine bakıldığında ise en çok atıf alan yazarların Detlaff (2020), Bywaters (2020) ve Maguire-Jack (2020) olduğu görülmüştür. Detlaff (2020) çalışmasında; Amerika Birleşik Devletleri’ndeki çocuk refahı sisteminde siyahiler ve diğer ırksal azınlık çocuklarının aşırı temsil edilmesinin sebeplerini ele almaktadır. Makale, bu ırksal orantısızlığın tarihsel ve yapısal nedenlerini inceler; yoksulluk, kurumsal ırkçılık ve çocuk refahı ajanslarının karar alma süreçlerindeki önyargıların bu durumu nasıl beslediğini tartışmaktadır. Bywaters (2020) ise; İngiltere’de doğumun ilk haftasında devlet korumasına alınan çocukların sayısındaki önemli artışı inceler. Araştırma, bu artışın sosyoekonomik dezavantajlar, yerel otoritelerin performans değerlendirmeleri ve yoksulluk düzeyleriyle ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Maguire-Jack (2020) ise makalesinde çocuk istismarı ve ihmali konularının kapsamını, doğasını ve nedenlerini ele almaktadır. Çalışma, çocuk refahı sistemlerinde yer alan verilerin sınırlılıklarını vurgulamakta ve çocuk istismarına ilişkin ulusal ölçekteki algıların yasal, sosyal ve ekonomik faktörlerle nasıl şekillendiğini incelemektedir. Yapılan çalışmalara bakıldığında son yıllarda bu eserlere ve yazarlara bir ilginin olduğu, koruyucu aile konusunda çalışmayı düşünen araştırmacıların araştırmalarında bu yazar ve eserleri incelemeleri gerektiği tavsiye edilebilir.

Literatürdeki çalışmalara göre, korunmaya ihtiyacı olan çocuk sayısında sürekli bir artış gözlemlenmekte ve bu artışın olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla çeşitli alternatif yöntemler geliştirilmektedir. Ancak, ulusal ve

uluslararası düzeyde uygulanan politikalara rağmen, korunmaya ihtiyacı olan çocuk sorunu küresel çapta bir sorun olmaya devam etmekte ve bu da koruyucu aile sistemine yönelik çalışmaların daha fazla önemsenmesini gerektirmektedir.

Çalışmadan elde edilen verilere göre, koruyucu aile sistemi konusundaki araştırmaların büyük kısmının Batı kökenli olduğu ve Türkiye’de bu konuda yeterince araştırma yapılmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca, koruyucu aile sisteminin Türkiye’de yıllardır süren çabalara rağmen yeterince yaygınlaşmadığı ve batı ülkeleriyle kıyaslandığında, daha düşük seviyelerde olduğu saptanmıştır. Bu durum, koruyucu aile sistemi konusunda farkındalığın artırılması için daha çok çalışmayı gerektirmektedir. Türkiye’de 2024 yılı itibarıyla 10.289 çocuk koruyucu aile yanında yaşamaktadır. Ancak, halen kurum bakımı altında olan 14.761 çocuk göz önünde bulundurulduğunda bu çocuklar arasında koruyucu aile yanında bakılabilecek çok sayıda çocuğun bulunduğu ve bu nedenle hizmetin daha çok yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi gerektiği görülmektedir (URL 2, 2024).

Koruyucu aile hizmeti, geniş bir yaklaşıma ihtiyaç duyan bir alandır ve bu hizmetin etkili bir şekilde devam ettirilmesi, korunmaya ihtiyaç duyan çocukların hakları açısından büyük önem arz eder. Bu hizmetin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için sistemin tüm parçalarının uyum içinde çalışması ve belirgin adımların atılması gerekmektedir. Bu şekilde, hizmetin verimliliği artırılabilecek ve çocukların faydası maksimize edilecektir.

Yakın zamanda bakım ve korunma ihtiyacı olan çocuklar için alternatif modellerden biri olan koruyucu aile sisteminin popülerliği artmış ve devletlerin bu modele olan talebi yükselmiştir. Bu durum, zamanla biriken literatür ve küresel deneyimlerin modelin önemini artırdığına işaret etmektedir.

Koruyucu aile konusunda bibliyometrik bir araştırma olarak gerçekleştirilen bu çalışmanın gelecekte yapılacak araştırmalarda kaynak olarak kullanılacağı düşünülmektedir. Belirli aralıklarla yapılacak derleme çalışmaları, konuya ilgi duyanlara bilimsel ve kapsamlı bir özet sunarak bilgilendirme sağlayacaktır. Tüm bu bilgiler doğrultusunda, gelecekte araştırmacılar koruyucu aile sisteminin siyasal, toplumsal, sosyo-kültürel vb. etkilerini daha detaylı bir

şekilde inceleyebilir. Bu tür araştırmalar, sistemin daha iyi kavranmasını ve yeni stratejilerin oluşturulmasını destekleyebilir.

Son olarak bibliyometrik araştırmaların belli bir konuda araştırmacılara panoramik bir perspektif sağladığı dile getirilmelidir. Bu çerçevede bibliyometrik analizlerde konuyla ilgili yayınlara ilişkin sayısal bilgiler verilmesinin yanı sıra, öne çıkan araştırma konularının görülmesine ve literatürdeki eğilimlerin tespit edilmesine olanak sağlanmaktadır. Koruyucu aile konusunda gerçekleştirilmiş olan bu çalışmada da son yıllarda yüksek sayıda yayın yapılmış olduğunun tespit edilmiş olması araştırmacıların bu konuya ilgili olduğunu ve yayın imkanlarının geniş olduğunu göstermektedir.

KAYNAKÇA

- Al, U., Sezen, U., ve Soydal, İ. (2019). Türkiye'nin bilimsel yayınlarının sosyal ağ analizi yöntemiyle değerlendirilmesi. Hacettepe Üniversitesi Proje Raporları. No: 110K044, Ankara.
- Aylan, S. (2021). Seyahat acenteciliği konulu uluslararası makalelerin bilim haritalama tekniği ile bibliyometrik analizi: Scopus veri tabanı örneği, *Turizm Akademik Dergisi*, 8 (2), 15-36.
- Bywaters, P., and Bilson, A. (2020). Born into care: Evidence of a failed state. *Children and Youth Services Review*, 116, 105164.
- Canali, C., Maurizio, R., and Vecchiato, T. (2016). Foster care: motivations and challenges for foster families. *Social Work and Society*, 14(2).
- Certel, N. (2019). Koruyucu aile derneklerine üye olan koruyucu ailelerin bu modele ilişkin deneyim ve değerlendirmeleri. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 30(1), 147-165.
- Chadegani, A. A., Salehi, H., Yunus, M., Farhadi, H., Fooladi, M., Farhadi, M., ve Ebrahim, N. A. (2013). A comparison between two main academic literature collections: Web of science and scopus data bases. *Asian Social Science*, 9(5), 18-26.
- Chipungu, S. S., and Bent-Goodley, T. B. (2004). Meeting the challenges of contemporary foster care. *The future of children*, 14(1), 75-93.
- Çocuk Koruma Kanunu (2005). Kanun Numarası: 5395. Kabul Tarihi: 03.07.2005.
- Danvila-del-Valle, I., Estévez-Mendoza, C., and Lara, F. J. (2019). Human resource straining: a bibliometric analysis. *Journal of Business Research*, 101, 627-636.
- Demir, Y. E., ve Gedik, M. (2022). Engelli kavramı ile ilgili akademik yayınların VOSviewer ile bibliyometrik analizi. *Toplumsal Politika Dergisi*, 3(1), 12-25.
- Demir, Y., Çiftçi, G. E., ve Tüfekçi, İ. (2023). Kadına yönelik ekonomik istismara ilişkin bibliyometrik bir analiz. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi* 13(1), 552-572.
- Dettlaff, A. J., and Boyd, R. (2020). Racial disproportionality and disparities in the child welfare system: Why do they exist, and what can be done to address them? *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 692(1), 253-274.
- Dirik, D., Eryılmaz, İ., ve Erhan, T. (2023). Post-truth kavramı üzerine yapılan çalışmaların VOSviewer ile bibliyometrik Analizi. *Sosyal Mucit Academic Review*, 4(2), 164-188.
- Erbay, E., ve Çalış, N. (2021). Türkiye'de koruyucu aile hizmetlerine yönelik uzman görüşleri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(40), 439-462.
- Erdal, L. (2014). Türkiye'de sosyal politika ve koruyucu aile hizmet modeli. *Sosyoekonomi Dergisi*, 2, 171-192.
- Evcı, N. ve Yeşiltaş N. (2021). Eğitimde bilgisayar okuryazarlığı çalışmalarının bibliyometrik bir analizi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(3), 223-242.

- Font, S. A., and Maguire-Jack, K. (2020). The scope, nature, and causes of child abuse and neglect. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 692(1), 26-49.
- İzci, L. (2020). Türkiye ve İngiltere’de koruyucu aile sisteminin karşılaştırması. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 50, 140-163.
- Karataş, K. (2007). Türkiye’de çocuk koruma sistemi ve koruyucu aile uygulamaları üzerine bir değerlendirme. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 18(2), 7-19.
- Kılıç, C. (2021). Engellilere yönelik sosyal hizmet uygulamaları: Bibliyometrik haritalama. *ETÜ Sentez İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 5, 1-18.
- Klee, L., Kronstadt, D., and Zlotnick, C. (1997). Foster care’s youngest: A preliminary report. *American Journal of Orthopsychiatry*, 67, 290-299.
- Koruyucu Aile Yönetmeliği (2012). Kanun Numarası: 28497. Kabul Tarihi: 14.12.2012.
- Kulüp, B. ve Aysan, Ü. (2024). Sosyal hizmette sanat terapisi: R programı ile bibliyometrik analiz. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 35(4), 631-659. DOI: 10.33417/ tsh.1442305.
- Martínez, M. A., Cobo, M. J., Herrera, M., and Herrera-Viedma, E. (2015). Analyzing the scientific evolution of social work using science mapping. *Research On Social Work Practice*, 25(2), 257-277.
- Özbesler, C. (2009). Koruyucu aile hizmetlerinde değerlendirme süreci. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 16(16), 86-94.
- Özköse, H. (2017). *Yönetim bilişim sistemleri alanının Türkiye ve Dünya’daki bibliyometrik analizi ve haritası* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü, Yönetim Bilişim Sistemleri Anabilim Dalı, Ankara.
- Özşahin, F. (2012). *Korunmaya muhtaç çocuklar: Trabzon ili örneği üzerine bir alan araştırması* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Rhodes, K., Cox, E. M., Orme, J. G., and Coakley, T. (2006). Foster parent’s reasons for fostering and foster family utilization. *J. Soc. and Soc. Welfare*, 33, 105.
- Sosyal Hizmetler Kanunu (1983). Kanun Numarası: 2828. Kabul Tarihi: 24.05.1983
- Tabak, A., Barbak, A., ve Öztürk, T. (2016). Kamu politikası disiplininin kavramsal gelişimini bibliyometri kullanarak anlamak mümkün mü? 1980-2014 döneminin bilimsel haritalama analizi. *Lefke Avrupa Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 117-143.
- Tezel, Z., Demirel, B., ve Kaya, Z. Ş. (2018). Ailelerin koruyucu aile olmaya karar vermelerinde etkili olan etmenler ile koruyucu aile olmanın anlam ve önemi. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 19(43), 15-36.
- URL 1, (2024). <https://aile.gov.tr/koruyucu-aile/illere-gore-koruyucu-aile-istatistikleri/> Erişim Tarihi: 13.07.2024.
- URL 2, (2024). <https://www.aile.gov.tr/media/161229/e-bulten-mart-2024-16.pdf> Erişim Tarihi: 13.07.2024.

- Üstüner, S., Erol, N., ve Şimşek, Z. (2005). Koruyucu aile bakımı altındaki çocukların davranış ve duygusal sorunları. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 12(3), 130-140.
- Van Eck, N. J. (2011). Methodological advances in bibliometric mapping of science (No. EPS-2011-247-LIS).
- Van Nunen, K., Li, J., Reniers, G., and Ponnet, K. (2017). Bibliometric analysis of safety culture research. *Safety Science*, 108, 248–258.
- Wulczyn, F., Daro, D., Fluke, J., Feldman, S., Glodek, C., and Lifanda, K. (2010). Adapting a systems approach to child protection: Key concepts and considerations. *New york: UNICEF*.
- Yazıcı, E. (2014). Türkiye’de çocuk koruma sistemi ve koruyucu aile bakım yönteminde yeni yaklaşımlar. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4 (2), 247-270.
- Yıldırım, S., ve Hız, Ö. (2018). Türkiye’de çocuk refahı bağlamında korunmaya muhtaç çocuklara sunulan bir hizmet: koruyucu aile hizmeti. *Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2(1), 95-114.
- Yılmaz, M. (1999). *Kütüphane ve bilgilimi açısından bibliyometrinin önemi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yolcuoğlu, İ. (2011), Türkiye’de çocuk koruma sisteminin genel olarak değerlendirilmesi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 5(18), 43-57.
- Zan, B. U. (2019). Doğrudan atıf, ortak atıf ve bibliyografik eşleşme yaklaşımlarına dayalı olarak araştırma alanlarının değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 14(2), 501-516.